

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI MERYTORYCZNEJ
MUZEUM MIEJSKIEGO DZIERŻONIOWA
za 2017 r

Muzeum Miejskie Dzierżoniowa, jako samorządowa instytucja kultury, zostało powołane Uchwałą Nr VIII/48/11 Rady Miejskiej Dzierżoniowa z dnia 18 kwietnia 2011 roku. Muzeum funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. z 2012 r. poz. 987) oraz ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2012 r. poz. 406 oraz z 2014 r. poz. 423). W Muzeum obowiązuje statut, uzgodniony z Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, nadany uchwałą Rady Miejskiej Dzierżoniowa Nr LIV/372/14 z dnia 24 października 2014 r.

Przedmiotem działalności Muzeum Miejskiego Dzierżoniowa jest przede wszystkim:

- gromadzenie zabytków, zbiorów i materiałów dokumentacyjnych w zakresie: archeologii, etnografii, historii i kultury miasta, przemysłu lokalnego oraz detalu architektonicznego, nabywanych w drodze: zakupów, darowizn, przyjmowania depozytów i uzyskiwania obiektów w wyniku prowadzonych badań terenowych,
- inwentaryzacja, katalogowanie i naukowe opracowywanie zgromadzonych zbiorów,
- przechowywanie gromadzonych zbiorów, w warunkach zapewniających im właściwy stan zachowania, oraz magazynowanie ich w sposób dostępny dla celów naukowych,
- zabezpieczenie, renowacja i konserwacja zbiorów,
- zorganizowanie wystawy stałej,
- urządzenie wystaw czasowych,
- prowadzenie działalności edukacyjno-promocyjnej,
- opracowywanie i publikowanie katalogów zbiorów, przewodników wystaw, wyników badań oraz informacji z zakresu swojej działalności statutowej,
- popieranie i prowadzenie działalności artystycznej i upowszechniającej kulturę oraz dorobek lokalnego przemysłu,
- współpraca z muzeami w kraju i zagranicą,
- zapewnienie właściwych warunków zwiedzania oraz korzystania ze zbiorów i informacji zgromadzonych w prowadzonym archiwum,
- współdziałanie z instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami o podobnych celach.

W roku 2017, Muzeum Miejskie Dzierżoniowa, odwiedziło **3 227 osób** zwiedzających (w 2016 r. zwiedzających było 3 376). Wejścia biletowane to 1 007 osób, z wejścia bezpłatnego skorzystało 2 220 osób. Ceny biletów wstępu, od stycznia 2014 r. wynoszą: normalny 5 zł, ulgowy 3 zł, grupowy (powyżej 15 osób) 30 zł. Obejmuje ona wstęp na wystawy stałe oraz czasowe, wraz z usługą przewodnika. Dniem bezpłatnego zwiedzania ekspozycji, stałych i czasowych, jest niedziela. W roku sprawozdawczym przeprowadzono łącznie 16 lekcji muzealnych (koszt lekcji muzealnej z warsztatami plastycznymi wynosi 70 zł, bez warsztatów - 50 zł, lekcje muzealne z warsztatami - podczas ferii - 40 zł, wstęp na lekcje muzealne dla dorosłych jest bezpłatny).

W 2017 r. , do ksiąg inwentarzowych muzealiów, wprowadzono 66 pozycji inwentarzowych, na łączną kwotę 12 319 zł (w 2016 r. była to kwota 6 802, 99). Muzealia pozyskane w drodze zakupu obejmują 14 pozycji inwentarzowych (na kwotę 7 352 zł), natomiast muzealia pozyskane jako dary dotyczą 52 pozycji inwentarzowych (na kwotę 4 967 zł). Zbiory pomocy muzealnych zwiększyły się o 133 pozycje (pomoc muzealne nie są wyceniane). Udostępnianą, bezpłatnie w schronie przy ul. Daszyńskiego, wystawę militariów odwiedziło 337 osób.

W tym roku zorganizowano 3 wewnętrzne wystawy czasowe: **„Historia polskiego komiksu”**, **„Habemus Papam w polskiej sztuce medalierskiej”** , **„Zbigniew Cybulski – życie i gra. Opowieść o legendzie polskiego kina”**. Od maja udostępniono, na dzierżoniowskim rynku, wystawę plenerową **„Historia Zakładów Radiowych Diora”** , a podczas wakacji, w przyległym do Muzeum parku-lapidarium, prezentowano wystawę **„Architektura mieszczańska i pałace miejskie Dzierżoniowa”**. Na wszystkie wystawy czasowe organizowane w 2017 r., oraz jako uzupełnienie ekspozycji stałych, wypożyczono łącznie 423 eksponaty i elementy ekspozycyjne.

Muzeum Miejskie Dzierżoniowa poprzez nieodpłatną działalność organizowaną w 2017 roku realizowało cele kulturalne oraz promocyjno - marketingowe Muzeum.

I. WYSTAWY CZASOWE

1. „Stan wojenny w powiecie dzierżoniowskim”

Do 15. 01. 2017 r.

Na wystawie, inaugurowanej w 35. rocznicę wprowadzenia stanu wojennego, udostępniono archiwalne fotografie wykonane podczas manifestacji z 31 sierpnia 1982 roku, podziemne wydawnictwa, plakaty i ulotki "Solidarności" rozprowadzane na terenie dzisiejszego powiatu dzierżoniowskiego, powielacz podziemnych struktur dzierżoniowskiej "Solidarności" oraz umundurowanie MO i ZOMO z wyposażeniem.

W ramach obchodów rocznicowych zorganizowano wydarzenia towarzyszące:

- **14 grudnia** – pokaz filmu „Towarzysz generał idzie na wojnę – prawda o stanie wojennym” w Muzeum Miejskim Dzierżoniowa,
- **15 grudnia** – wykład dra Łukasza Kamińskiego pt. „Stan wojenny po 35 latach” w sali Dzierżoniowskiego Ośrodka Kultury.

Wystawę przygotowano ze zbiorów własnych Muzeum, IPN we Wrocławiu, NSZZ „Solidarność” Regionu Dolny Śląsk oraz dzięki życzliwości mieszkańców ziemi dzierżoniowskiej.

2. „Historia polskiego komiksu”

26. 01. - 12. 03. 2017 r.

Wystawa czasowa „Historia polskiego komiksu” z cyklu „Cztery pory roku z satyrą i komiksem” Wojciecha Łowickiego, przedstawia dzieje klasycznego polskiego komiksu. Znaleźli tu swoje miejsce: Papcio Chmiel (Henryk Jerzy Chmielewski), Janusz Christa, Grzegorz Rosiński, Bogusław Polch czy Szarlota Pavel. Na wystawie zobaczyć można było kultowe kadry, które powstały w przeciągu ponad 80 lat, m.in.: „Tytus, Romek i A’ Tomek”, „Kajko i Kokosz”, seria Kapitana Kłosa i Kapitana Żbika czy „Funky Koval”. Rysunkowe kadry, nie tylko rozśmieszają, ale podejmują też poważne tematy, odzwierciedlając historię naszego kraju. Gratką, dla koneserów komiksu, były oryginalne pierwsze wydania, rysunki tuszem Szarlotty Pavel oraz Marka Szyszko, a także autentyczny szkic oraz przybory Janusza Christy. Wernisaż wystawy odbył się 26 stycznia 2017 r. o godz. 17.00, prelekcję pt.: „Komiks – sztuka sekwencyjna” przedstawił Jakub Piwoński, z Muzeum Okręgowego w Lesznie. Wstęp na wernisaż – bezpłatnie.

3. „Habemus Papam w polskiej sztuce medalierskiej”

od 29. 03. - 31. 08. 2017 r.

Organizowana wystawa poświęcona jest medalom wydanym z okazji pontyfikatu Papieża Polaka św. Jana Pawła II, z kolekcji Adama Tyszera, uhonorowanego wyróżnieniem Polskiej Federacji Organizacji Kolekcjonerskich za wkład w rozwój polskiego kolekcjonerstwa.

Medale już od wielu wieków upamiętniają istotne wydarzenia oraz znakomite osobistości, w tym św. Jana Pawła II. W Muzeum można poznać sztukę tworzenia medali najlepszych polskich twórców, niejednokrotnie udostępnianych polskim muzeom i placówkom kulturalnym. Wybrane na wystawę medale prezentują historyczny pontyfikat Jana Pawła II. Przedstawiają, nie tylko wielką polską postać, ale także kunszt medalierów:

- dwustronne medale odlane w brązie poznańskiego prof. Józefa Stasińskiego, których awersy przedstawiają postać Jana Pawła II, a rewersy - ważniejsze wydarzenia związane z papieżem i

Kościółem;

- Zbigniewa Łukowiaka, którego dzieła harmonijnie łączą znaki plastyczne oraz jasność przekazu;
- Bronisława Chromego, zacierającego granice między tradycyjną formą medalu a rzeźbą;
- Stanisławy Wątróbskiej, Ryszarda Badawika, Czesława Dźwigaja, Mariana Kowalskiego.

Wystawa prezentuje niezwykle życie świętego, w oczach uzdolnionych polskich artystów. Szczególną uwagę przykuwają medale o nietypowych kształtach, wprowadzające nowe rozwiązania projektowe czy techniczne oraz te, dokumentujące najważniejsze daty z życia Papieża, jak projekt Józefa Stasińskiego, przedstawiający zamach na Jana Pawła II, wykonany techniką lastru fotograficznego, w kształcie przypominającym kontury Polski.

Do wystawy wydano folder informacyjny. Wstęp na wernisaż – bezpłatnie.

4. „Historia Zakładów Radiowych Diora”

od 27. 05. - 31. 08. 2017 r.

Wystawa plenerowa zlokalizowana na dzierzoniowskim rynku, jest odpowiedzią na zainteresowanie, nie tylko lokalnej społeczności, Zakładami Radiowymi Diora. Jednocześnie jest realizacją „Projektu Diora” realizowanego przez Gminę Miejską Dzierżoniów. Wystawa planszowa składająca się z 24 plansz obejmuje: autorskie opracowanie kalendarium ZR Diora (18 plansz), ciekawostki związane z produkcją radioodbiorników (3 plansze) oraz prezentację historii przedsiębiorstwa w formie komiksu (10 plansz). To kompendium wiedzy o Diorze, a także przystępna lekcja historii dla młodego pokolenia.

5. „Architektura mieszczańska i palace miejskie Dzierżoniowa”

czerwiec - wrzesień

Wystawa plenerowa dostępna w muzealnym parku-lapidarium przedstawiająca wybrane perły dzierzoniowskiej architektury. Przygotowane plansze, z bogatą dokumentacją fotograficzną, opisują historię i charakterystyczne elementy najciekawszych budowli miejskich. Nazywają detale i elementy budynków, edukując w zakresie architektury i sztuki.

6. „Zbigniew Cybulski – życie i gra. Opowieść o legendzie polskiego kina”

od 15. 11. 2017

Na wystawie czasowej można było zobaczyć fotografie aktora z różnych okresów życia: dzieciństwa, działalności harcerskiej, jako dzierzoniowskiego licealisty oraz wybitnego artysty – pierwszego powojennego aktora, mającego szansę na międzynarodową karierę. Na ekspozycji znalazły się także osobiste pamiątki aktora, udostępnione przez jego przyjaciela, Jana Kaczorowskiego. W roku 2017

obchodziliśmy 90. rocznicę urodzin oraz 50. rocznicę tragicznej śmierci Zbigniewa Cybulskiego. Ten wybitny aktor spędził 2 lata młodości w Dzierżoniowie. Dzięki uprzejmości Centrum Technologii Audiowizualnych we Wrocławiu (byłej Wytwórni Filmów Fabularnych we Wrocławiu), na wystawie można zobaczyć nie tylko wiele zdjęć przedstawiających Zbigniewa Cybulskiego, ale też obrazy, które „malował” Cybulski występując, w znakomitej roli Staszka, w filmie *Giuseppe w Warszawie* i kostium, z ostatniego filmu, w jakim aktor wziął udział, a także kozuch, w którym wielokrotnie był widziany na żywo. Wernisaż wystawy odbył się 15 listopada o godz. 17:00 – opowieść o wyjątkowych chwilach z życia Zbigniewa Cybulskiego – mieszkańca Dzierżoniowa i legendarnego aktora przedstawiła Jolanta Maniecka.

Wstęp na wernisaż – bezpłatnie.

II. WYDARZENIA CYKLICZNE

1. Wykłady Towarzystwa Oświatowego Ziemi Dzierżoniowskiej

- „Skąd się wzięły kołеды?” - Barbara Rymarska (04. 01. 2017 r.),
- „Wójt z Wierzchosławic” - Janusz Maniecki (25. 01. 2017 r.),
- „Rosyjscy malarze pieredwiznicy i ich wpływ na kulturę XIX w Rosji” - Romuald Wojciechowski (08. 02. 2017 r.),
- „500-lecie Reformacji, jako ekumeniczna szansa dla Kościoła” - ks. dr Jacek Froniewski, wykład zorganizowany przez Muzeum Miejskie Dzierżoniowa (22. 02. 2017 r.),
- „Adam Hilary Bernard Chmielowski – jego życie i działalność” - Krystyna Czekaj (01. 03. 2017 r.),
- „Dobrawa, Jadwiga Andegaweńska, Anna Jagiellonka czy Ludwika Maria Gonzaga - spór o palmę największej polskiej królowej” - Janusz Maniecki (29. 03. 2017 r.),
- „Wielcy zapomniani Polacy, którzy zmienili świat, cz. 1” - Krystyna Pawełek (05. 04. 2017 r.),
- „Osobliwie i zagadkowe zdarzenia w czasie najazdu Mongołów na Śląsk w 1241 roku” - dr Marek Sikorski (10. 05. 2017 r.),
- „Żywioty w sztuce, żywioty w nas” - Maria Tyws (07. 06. 2017 r.),
- „255. Rocznica bitwy pod Dzierżoniowem” - Arnold Kordasiewicz, wykład zorganizowany przez Muzeum Miejskie Dzierżoniowa (14. 06. 2017 r.),
- „Niedocenieni polscy władcy: Kazimierz Odnowiciel, Władysław Łokietek, Jan Olbracht, Stefan Batory” - Janusz Maniecki (27. 09. 2017 r.),

- „Na perłowej uwięzi – historia księżnej Daisy” - Jolanta Maniecka (18. 10. 2017 r.),
- „Diora – fenomen polskiej radiofonii” - Arnold Kordasiewicz, wykład zorganizowany przez Muzeum Miejskie Dzierżoniowa (25. 10. 2017 r.),
- „Józef Piłsudski a Roman Dmowski - wielki spór o drogi do Niepodległej” - Janusz Maniecki (08. 11. 2017 r.),
- „Madonny kresowe” - Krystyna Czekaj (29. 11. 2017 r.),
- "Wielcy zapomniani Polacy, którzy zmienili świat, cz. 2" - Danuta Szeliga (13. 12. 2017 r.).

2. Promocja „Rocznika Dzierżoniowskiego 2016” - wydarzenie towarzyszące Dniom Dzierżoniowa i Dzierżoniowskim Prezentacjom.

17. 05. 2017 r.

Muzeum Miejskie Dzierżoniowa wraz z Towarzystwem Miłośników Dzierżoniowa opublikowało kolejny tom „Rocznika Dzierżoniowskiego”. Promocję wydawnictwa rozpoczął program artystyczny przygotowany przez Przedszkole nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi i Oddziałem Specjalnym, które w 2016 r. obchodziło jubileusz 70-lecia. Redakcja Rocznika zaprezentowała treści publikacji: „Dzieje miasta i regionu. Edukacja regionalna”, w którym można przeczytać m. in. o konserwacji ołtarza głównego kościoła parafialnego pw. św. Jerzego w Dzierżoniowie, o znaczeniu Dzierżoniowa w rozwoju śląskiego tkactwa oraz o tradycjach heraldycznych Pieszyc. W 26. tomie publikowane są tradycyjnie: kronika miasta oraz ważne jubileuszowe wydarzenia. W publikacji znalazła się także kronika powiatu oraz zaprezentowano ościennie gminy: Łagiewniki, Pieszycę i Piława Górna. Przedstawione zostały także sylwetki osób związanych z regionem. W dziale „Okolice literatury” umieszczono fragmenty wierszy autorstwa Leszka Tatomira, a w dziale Tempus fugit... zawarto wspomnienia o Jacku Jabrzyku, Zdzisławie Nowaku i Dominice Szafrąńskiej. „Rocznik Dzierżoniowski 2016” wydano w nakładzie 290 szt.

Wstęp na wydarzenie – bezpłatnie.

3. Noc Muzeów - wydarzenie towarzyszące Dniom Dzierżoniowa i Dzierżoniowskim Prezentacjom.

26. 05. 2017 r.

Podczas Nocy Muzeów zaproponowano mieszkańcom zwiedzanie Muzeum w godzinach popołudniowo-wieczornych. Od godz. 17:00, co godzinę, wszyscy chętni zostali oprowadzeni po dostępnych, w tym czasie, wystawach. O godz. 20:00 rozpoczął się miniwykład o historii Zakładów Radiowych Diora, zakończony nocnym spacerem śladami Diory, połączonym z odsłonięciem tablicy pamiątkowej poświęconej inż. Tadeuszowi Kiesewetterowi, konstruktorowi radioodbiornika Srebrny

Ton. Sylwetkę Tadeusza Kiesewettera przybliżył zebrany Arnold Kordasiewicz (MMD). W odsłonięciu pamiątkowej tablicy uczestniczyła córka inż. Kiesewettera wraz z rodziną oraz obecna właścicielka budynku. Ostatnie zwiedzanie Muzeum, z przewodnikiem, odbyło się o godz. 21:30. Wstęp na wydarzenie – bezpłatnie.

4. 25. Europejskie Dni Dziedzictwa „Krajobraz dziedzictwa – dziedzictwo krajobrazu”

10 września 2017 r.

W ramach Europejskich Dni Dziedzictwa przygotowano wykład pt. : „Dzierżonów – krajobraz dziedzictwa”. Wystąpienie poświęcone było charakterystycznym dla miasta pejzażom oraz jego stałym i zmiennym elementom na przestrzeni wieków. Przybliżyło historię znanych obiektów tworzących panoramę miasta, a zwłaszcza ich zwieńczeń, które obchodzą w tym roku 400-lecie. Podczas wykładu poruszone zostały kwestie zbieżności dat rozbudowy, współzawodnictwa duchowieństwa i mieszczaństwa oraz dzisiejszego życia mieszkańców Dzierżoniowa. Wykład, przygotowany przez Henryka Smolnego oraz Marię Zapotoczną, wzbogaciła prezentacja historycznych i współczesnych widoków miasta.

Wstęp na wydarzenie – bezpłatnie.

5. Dolnośląski Festiwal Nauki

20 października 2017 r.

W ramach Dolnośląskiego Festiwalu Nauki przygotowano dwa interesujące wykłady: **„Człowiek i jego tajemnice ukryte w ziemi”** - wygłosił dr Dobiesław Karst z Muzeum Dawnego Kupiectwa w Świdnicy. Opowiadał o głównej metodzie badawczej stosowanej w archeologii: wykopaliskach, które prowadzi się zarówno na lądzie, jak i w wodzie. Wyznaczenie miejsca ich prowadzenia poprzedza często tzw. kwerenda źródłowa, czyli poszukiwanie informacji o przeszłości badanego terenu w zasobach archiwów, bibliotek, muzeów lub innych instytucji. Stosowane są na tym etapie badań często metody bezinwazyjne, przede wszystkim o charakterze geofizycznym. Fizyka i chemia przychodzą niejednokrotnie z pomocą archeologom w określaniu wieku zdobywanych przez nich świadectw kultury materialnej dawnych mieszkańców ziemi. Podczas wykładu przybliżone zostały także inne metody badawcze stosowane w archeologii, a także praca archeologa w terenie, a potem w biurze.

„Elektronika w medycynie” - wygłosił mgr inż. Mieczysław Kozak, były Główny Konstruktor Zakładów Radiowych Diora. Opowiadał zebranym jak elektronika stała się doskonałym narzędziem umożliwiającym wykorzystanie wielu zjawisk fizycznych i chemicznych w realizacji różnych metod diagnostycznych w medycynie. Postęp w elektronice umożliwił również rozwój informatyki, która

znalazła powszechne zastosowanie, również w medycynie. Przygotowana prezentacja zawierał omówienie niektórych metod diagnostyki medycznej i leczenia.

Wstęp na wydarzenie – bezpłatnie.

III. WYDARZENIA OKOLICZNOŚCIOWE

1. Rocznica I Deportacji na Sybir

Uroczystości rocznicowe w Parku Sybiraka, wraz z przygotowaniem infrastruktury technicznej oraz przemówieniem okolicznościowym, przygotowało Muzeum. Po uroczystościach odbywających się przy pomniku w Parku Sybiraka, uczestnicy zebrali się w Muzeum, by przy herbacie dzielić się trudnymi wspomnieniami z młodości oraz wspominając tych, którzy powrotu do ojczyzny nie doczekali.

2. „Święty kąt w śląskiej izbie”

23. 04. 2017 r.

Bezpłatna lekcja muzealna zrealizowana podczas Jarmarku św. Jerzego

3. Heimatbund Kreis Reichenbach

26. 04. 2017 r.

Wizyta stowarzyszenia dawnych mieszkańców ziemi dzierzoniowskiej. Bezpłatne oprowadzanie grupy po wystawach stałych i czasowych.

4. „Diora. Fenomen Polskiej Radiofonii”

28. 04. 2017 r.

Bezpłatna lekcja muzealna realizowana w Miejsko-Powiatowej Bibliotece w Dzierżoniowie.

5. Wizyta delegacji z miasta partnerskiego Hajdúszoboszló

26. 05. 2017 r.

Bezpłatne oprowadzanie grupy po wystawach stałych i czasowych.

6. Tydzień kultury chrześcijańskiej

06. 06. 2017 r.

Wykład organizowany w ramach XIII Tygodnia Kultury Chrześcijańskiej w Diecezji Świdnickiej pt. :

„500. lecie Reformacji. Urząd duchowy w Kościele katolickim i ewangelickim”, wygłosił ks. prof. dr hab. Jarosław Lipniak.

Wstęp na wydarzenie – bezpłatny.

7. Promocja książki „Cmentarz żydowski w Dzierżoniowie”

08. 06. 2017 r.

Publikacja dr Beaty Hebzdzy-Sołogub ma formę albumu w twardej oprawie. Prezentuje bogaty materiał zarówno fotograficzny, jak i tekstowy. Otwiera ją wprowadzenie zaznajamiające z historią i stanem zachowania obiektu. Zasadniczą, albumową, część wydawnictwa wypełniają fotografie najstarszych nagrobków z odpisami hebrajskich i niemieckich inskrypcji wraz z ich tłumaczeniami na język polski. Całość dopełnia plan kirkutu z lokalizacją grobów oraz spis wszystkich, możliwych do zidentyfikowania, pochowanych osób.

Wstęp na wydarzenie – bezpłatny.

8. Współpraca przy „Projekcie Diora”

Muzeum udostępniło obudowę Pioniera, która posłużyła do wykonania pierwszego odlewu radioodbiornika umieszczonego przed dzierżoniowskim ratuszem oraz opracowało teksty do umieszczenia przy tym, oraz wszystkich planowanych radioodbiornikach. Przygotowano również materiały dotyczące Diory, do wystawy Tesli i Diory, otwartej we wrześniu w czeskim Lanškroun. Ponadto, przedstawiciel Muzeum, Arnold Kordasiewicz, uczestniczył w pracach jury konkursu „Dzierżoniowskie radio gra”, zorganizowanego przez Miejsko-Powiatową Bibliotekę Publiczną w Dzierżoniowie.

3 sierpnia 2017 r. przed ratuszem, odsłonięto odlew Pioniera, podczas którego słowo okolicznościowe wygłosił Dyrektor Muzeum oraz zastępca Burmistrza - Andrzej Bolisęga. Następnie, odsłonięto tablicę pamiątkową poświęconą prof. Wilhelmowi Rotkiewiczowi (pierwszemu dyrektorowi Państwowej Fabryki Odbiorników Radiowych w Dzierżoniowie, konstruktorowi radioodbiornika „Pionier”), na budynku, w którym mieszkał profesor, przy ul. Świdnickiej 45. Sylwetkę profesora przybliżył zgromadzonym Arnold Kordasiewicz (MMD). Zakończeniem uroczystości było spotkanie w Muzeum Miejskim Dzierżoniowa, w którym przeprowadzono panel dyskusyjny z byłymi pracownikami ZR Diora. Była to świetna okazja, żeby dowiedzieć się więcej o Diorze - i to z najlepszego źródła.

Przedstawiciele partnerskiego miasta i muzeum Lanškroun, podczas odwiedzin w Dzierżoniowie w październiku, przekazali do zbiorów Muzeum pięć odbiorników, pochodzących z czechosłowackich zakładów Tesla. Delegacja uczestniczyła w bezpłatnym zwiedzaniu ekspozycji stałych i czasowych

Muzeum Miejskiego Dzierżoniowa.

9. Udział w oficjalnej delegacji Dzierżoniowa do Warendorf.

17-20. 08. 2017 r.

Dyrektor, wraz z pracownikiem Muzeum uczestniczył w oficjalnej wizycie przedstawicieli Dzierżoniowa w niemieckim Warendorf, gdzie od lat spotykają się przedwojenni mieszkańcy powiatu dzierżoniowskiego i ich rodziny. W spotkaniu uczestniczyli także: burmistrz Dzierżoniowa Dariusz Kucharski, starosta Janusz Guzdek, wójt gminy Dzierżonów Marek Chmielewski, wiceprezes Strefy MTB Sudety Ireneusz Rogalski oraz członkowie Stowarzyszenia Kwaterodawców Kraina Sudecka, na czele z prezes - Bożeną Olejniczak. Dzierżoniowska delegacja została zaproszona Warendorfu na zaproszenie prezesa stowarzyszenia Heimatbund Kreis Reichenbach, Heinza Piepera. Stowarzyszenie to zrzesza byłych mieszkańców powiatu dzierżoniowskiego, którzy co roku przyjeżdżają do Dzierżoniowa, odwiedzając zawsze Muzeum.

10. Bukowiński Festiwal Nauki

25. 08. 2017 r.

Bukowiński Festiwal Nauki, organizowany jest w Pile i Jastrowiu, finansowany przez Ministerstwo Nauki Szkolnictwa Wyższego z programu Działalność Upowszechniająca Naukę. Współorganizatorem przedsięwzięcia jest Stowarzyszenie „Res Carpathica”. Celem festiwalu jest przede wszystkim upowszechnienie wiedzy o Bukowinie jako regionie wielokulturowym oraz integracja społeczna mieszkańców Europy Środkowej. W ramach Bukowińskiego Festiwalu Nauki zorganizowano w Muzeum:

- wykład Magdaleny Pokrzyńskiej, **„Pszczoly i ludzie. Dwa społeczeństwa – dwa światy?”**,
- wykład Krzysztofa Nowaka **„Pojańczycy wyruszają na ziemię dzierżoniowską”**,
- panel dyskusyjny, którego uczestnicy związani są z Pojaną Mikuli przygotowany przez Marię Zapotoczną **„Dawne wzornictwo w bukowińskiej tradycji”**

Wstęp na wydarzenie – bezpłatny.

11. Obchody 78. rocznicy wybuchu II Wojny Światowej

01. 09. 2017 r.

Przemówienie okolicznościowe pod Pomnikiem Pamięci Losów Ojczyzny na Skwerze Solidarności, wygłosił dyrektor Muzeum, Henryk Smolny. Po uroczystościach umożliwiono zwiedzanie schronu przy ul. Daszyńskiego.

12. Gala XXII konkursu „Piękno kwiatów i zieleni wokół nas”

13. 09. 2017 r.

Towarzystwo Miłośników Dzierżoniowa zorganizowało galę wręczenia nagród w XXII konkursie „Piękno kwiatów i zieleni wokół nas”. Rozdanie nagród zwycięzcom, poprzedzone zostało występem Zespołu Górali Czadeckich „Pojana”.

Wstęp na wydarzenie – bezpłatny.

13. Spotkanie w sprawie projektu historii mówionej Dzierżoniowa „Miasto we wspomnieniach”

17. 10. 2017 r.

Spotkanie poświęcone było projektowi historii mówionej, którego podstawowym celem jest dokumentacja różnorodności doświadczenia biograficznego poszczególnych grup społecznych, które zamieszkiwały i zamieszkują Dzierżoniów oraz wypracowanie lepszego zrozumienia różnych grup ludzi, zamieszkujących Dzierżoniów w latach 1930 do 1960 a także zmian, które dotknęły miasto w tym okresie. Spotkanie poprowadził Józef Markiewicz (antropolog kultury z Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN w Warszawie) wraz z Ruth Geall, inicjatorką projektu. Kontynuacja projektu zakłada przeprowadzenie historycznych wywiadów, sfotografowanie ludzi, z którymi przeprowadzone będą rozmowy, zebranie starych fotografii oraz zaprezentowanie zbiorów w formie wystawy i/lub wydawnictwa. Udział w spotkaniu - bezpłatny.

14. Obchody rocznicy urodzin Zbigniewa Cybulskiego

03. 11. 2017 r.

Odsłonięcie pamiątkowej tablicy Zbigniew Cybulskiego w miejscu dawnego zamieszkania, przy ul. Kościuszki 9. Podczas odsłonięcia tablicy, sylwetkę kultowego aktora przybliżyła Maria Zapotoczna (MMD). Projekt tablicy oraz treści opracowano w Muzeum.

15. Konferencja „Polaków drogi do niepodległości”

10. 11. 2017 r.

Zorganizowana konferencja jest inauguracją dzierżoniowskich obchodów 100-lecia odzyskania niepodległości, które będą trwały przez cały 2018 r.

Celem konferencji było pokazanie zależności między pojmowaniem wolności przez lokalne społeczeństwo a formowaniem się narodowych idei niepodległościowych oraz zwiększenie świadomości lokalnej w zakresie tworzenia suwerennego państwa. Połączenie obchodów niepodległościowych z organizowaną cyklicznie, przez Towarzystwo Miłośników Dzierżoniowa,

Konferencją Regionalistów, umożliwiło wskazanie różnych poziomów kształtowania przynależności narodowej. Wykład pt.: „Związki regionalizmu z dążeniami wolnościowymi”, w ramach VI Konferencji Regionalistów, wygłosił **prof. dr hab. Stefan Bednarek** (dyrektor Instytutu Kulturoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego, prezes Dolnośląskiego Towarzystwa Regionalnego, profesor Uniwersytetu Wrocławskiego, w latach 2004-2007 przewodniczący Komitetu Nauk o Kulturze PAN, od października 2009 r. prezes Polskiego Towarzystwa Kulturoznawczego. Redaktor serii UWt. „Prace Kulturoznawcze”, współredaktor czasopisma „Dolny Śląsk”, odznaczony Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz Medalem Zasłużony dla Kultury Polskiej). Podczas wystąpienia zaprezentowana została sylwetka Aleksandra Patkowskiego, ojca regionalizmu polskiego, oraz jego działalności w okresie odradzania się państwa polskiego. Przedstawione zostały przykłady działań inicjowanych przez lokalne społeczności, wpływających na realizację idei narodowych, pobudzające do inicjatywy lokalną społeczność. dopełnieniem VI Konferencji Regionalistów, był program artystyczny zaprezentowany przez uczniów I Liceum Ogólnokształcącego w Dzierżoniowie, o tematyce patriotycznej z elementami regionalistycznymi. Druga część konferencji pt.: „**Józef Piłsudski i Roman Dmowski. Polaków drogi do niepodległości**” to panel dyskusyjny konfrontujący odmienne poglądy dotyczące osiągnięcia ogólnonarodowego dobra, jakim jest suwerenne państwo i obywatele, pozwalający uzmysłowić racje, którymi kierowali się Józef Piłsudski oraz Roman Dmowski. W debacie udział wzięli: **prof. dr hab. Krzysztof Kawalec** (dyrektor Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej we Wrocławiu, historyk, specjalizujący się w historii myśli politycznej, historii Polski i powszechnej XIX-XX wieku, nauczyciel akademicki Uniwersytetu Wrocławskiego) reprezentujący poglądy Romana Dmowskiego, oraz **dr hab. Piotr Cichoracki** (historyk, specjalizujący się w historii Polski XIX-XX wieku; adiunkt w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego) – przedstawiciel myśli politycznej Józefa Piłsudskiego. Debata umożliwiła wskazanie motywów działań oraz argumentów przemawiających za realizacją jednej z opcji wyzwoleniczej, przyczyniło się do zwiększenia świadomości historycznej uczestników spotkania oraz pozwolił na ukształtowanie własnej oceny przedstawianych ideologii. Uzupełnieniem całości spotkania, była prezentacja pieśni patriotycznych przez Państwową Szkołę Muzyczną I stopnia im. Wojciecha Kilara w Dzierżoniowie. Uczestnikami spotkania byli głównie uczniowie dzierżoniowskich szkół podstawowych i średnich, a także mieszkańcy Dzierżoniowa. Uczestnikom konferencji rozdano pamiątkowe magnesy. Wstęp na wydarzenie był bezpłatny (Dzierżoniowski Ośrodek Kultury udostępnił salę koncertową, na to wydarzenie, bezpłatnie).

16. Cyfrowe Archiwum Dzierżoniowa

17. 11. 2017 r.

Muzeum Miejskie Dzierżoniowa zostało partnerem Fundacji Forum Dialogu Między Kulturami (wraz z Dzierżoniowskim Ośrodkiem Kultury i Miejsko-Powiatową Biblioteką Publiczną w Dzierżoniowie) w realizacji projektu „Dzierżoniów – historie nieznane”, w ramach którego nagrane zostały relacje mówione świadków historii, a także pozyskano i zdigitalizowano stare fotografie i dokumenty. Efektem przedsięwzięcia jest „Cyfrowe Archiwum Dzierżoniowa”, w postaci strony internetowej, służące gromadzeniu świadectw historii mówionej, a także archiwaliów dokumentacyjnych i ikonograficznych związanych z historią miasta. Integralną częścią archiwum jest dzierżoniowski audioprzewodnik w postaci mapy miasta, z odsłuchami fragmentów wywiadów, odsyłających, do konkretnych miejsc, wspomnianych w narracjach rozmówców. Podczas inauguracji „Cyfrowego Archiwum Dzierżoniowa”, w Muzeum Miejskim Dzierżoniowa, udostępniono wystawę prezentującą sylwetki osób uczestniczących w projekcie. Podczas inauguracji projektu, przedstawiciel Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej Obwodu Dzierżoniów, przekazał w darz dla Muzeum sztandar i kronikę pamiątkową ŚZZAK obwodu Dzierżoniów.

Serwis dostępny jest pod adresem: <http://dzierzoniowskiearchiwum.pl/>.

Projekt został dofinansowany ze środków Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach programu „Patriotyzm Jutra” oraz środków Gminy Miejskiej Dzierżoniów.

17. 10-lecie powstania pomnika na cmentarzu, upamiętniającego ludobójstwo Polaków na Kresach

18. 11. 2017 r.

Stowarzyszenie Kresowian obchodziło 10-lecie powstania i poświęcenia pomnika upamiętniającego ludobójstwo Polaków na Kresach, którego dokonali nacjonaści ukraińscy spod znaku OUN-UPA w latach 1939-1947. Druga część uroczystości odbyła się w Muzeum Miejskim Dzierżoniowa, podczas której zostały wręczone odznaczenia kresowe (złotą odznaką „Zasłużony dla Kresów II RP” uhonorowany został także dyrektor Muzeum, Henryk Smolny).

18. „Dzieje meblarstwa na terenie powiatu dzierzoniowskiego w 200. rocznicę ich powstania”

30. 11. 2017 r.

Wykład, popularyzujący historię regionu związaną z rozwojem rzemiosł artystycznych i technologii przemysłu drzewnego, wygłosił Henryk Smolny, prezes Towarzystwa Miłośników Dzierżoniowa. Podczas wydarzenia, przedstawiciele Towarzystwa Miłośników Dzierżoniowa oraz Powiatu Dzierżoniowskiego, przekazali do zbiorów Muzeum zabytkową kanapę w stylu Biedermeier.

19. Digitalizacja cmentarza Żydowskiego

Od grudnia 2017 r. cmentarz żydowski w Dzierżoniowie ma swoje cyfrowe odwzorowanie w serwisie internetowym. Integralną częścią serwisu jest baza danych: grobów i osób pochowanych – połączona z mapą obiektu. Baza udostępnia fotografię każdego nagrobka, informację o jego położeniu, dane personalne osób zmarłych (imię, nazwisko, datę urodzenia, datę śmierci, nazwisko rodowe, imię ojca), a także tłumaczenia hebrajskich i niemieckojęzycznych inskrypcji na najstarszych pomnikach nagrobnych. Aktualnie zawiera 253 zinwentaryzowane nagrobki i 281 nazwisk osób pochowanych na cmentarzu.

Zadanie zostało zrealizowane przez Fundację Forum Dialogu Między Kulturami przy wsparciu partnerskim Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej i Muzeum Miejskiego Dzierżoniowa.

Projekt uzyskał dofinansowanie ze środków Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Gminy Miejskiej Dzierżoniów.

Serwis jest dostępny pod adresem: <http://zydowskicmentarzdzierzoniow.pl>.

IV. OFERTA LEKCJI MUZEALNYCH

1. „Jak mieszkano przed 100 laty? Salon mieszczański i izba śląska z XIX /XX w.”:

Lekcja muzealna z zakresu wiedzy o historii i kulturze regionu, wprowadzająca w zagadnienie dawnej kultury mieszkania, dla przedszkoli i klas 1-3 SP. Zajęcia prowadzone w oparciu o pokaz slajdów oraz ekspozycję muzealną: salonik mieszczański i izbę wiejską. Uczniowie poznają miejskie i wiejskie wnętrza z przełomu XIX i XX wieku oraz różnice pomiędzy nimi. W części warsztatowej lekcji przewidziane są zajęcia plastyczne i zadania (13.01.2017 r., 22. 11.2017 r.)

2. „Patron Dzierżoniowa - poznaj św. Jerzego i insygnia miasta”

Lekcja muzealna z zakresu wiedzy o historii i kulturze Dzierżoniowa dla przedszkoli i klas 1-3 SP, zapoznająca uczniów z sylwetką patrona miasta, świętym Jerzym a także legendą o nim. Uczestnicy zastanowią się co to jest legenda i ile jest tych związanych z Dzierżoniowem. Uczniowie poznają najważniejsze insygnia miasta i ich znaczenie: jak wygląda herb miasta oraz flaga i dzieje hejnału miejskiego. W części warsztatowej lekcji przewidziane są zajęcia plastyczne i zadania (20.04.2017 r., 20.04.2017 r., 21.04.2017 r., 23. 11. 2017 r.)

3. „Dzierżoniów – dlaczego tak się nazywa?”

Lekcja muzealna z zakresu wiedzy o historii i kulturze Dzierżoniowa, dla przedszkoli i klas 1-3 SP, przeprowadzana w oparciu o pokaz slajdów, eksponatów, zdjęć. Uczniowie poznają historię nazw: Reichenbach oraz Dzierżoniów. Zastanowią się czy znają legendarne wersje powstania miasta. Dlaczego miasto nazywa się Dzierżoniów i od kiedy? Przybliżona zostaje sylwetka księdza Jana Dzierżona oraz rola pszczół w życiu człowieka. W części warsztatowej lekcji przewidziane są zajęcia plastyczne i zadania (09.05.2017r.)

4. Bitwa pod Dzierżoniowem.

Lekcja z wykorzystaniem eksponatów muzealnych i pokazem slajdów, dla klas 4-8 SP oraz szkół średnich. Jej tłem jest największa bitwa w dziejach Ziemi Dzierżoniowskiej. Uczniowie poznają przyczyny wojen śląskich w XVIII wieku, taktykę i sposoby walki. Na życzenie lekcja może być uzupełniona o wycieczkę krajoznawczą na pole bitwy i pod pomnik poświęcony poległym żołnierzom - szczegóły podlegają omówieniu przed organizacją wyjazdu.

5. Diora. Fenomen polskiej radiofonii

Lekcja Muzealna dla klas 4-8 SP oraz szkół średnich, podczas której uczniowie poznają historię, pierwszych w Polsce, zakładów radiowych. Lekcja połączona ze zwiedzaniem wystawy DIORY. Lekcja uzupełniona bogatą prezentacją multimedialną (film, reportaż radiowy).

6. „Polacy w Bitwie o Anglię”

Lekcja patriotyzmu dla klas 4-8 SP oraz szkół średnich, ukazująca losy polskich lotników podczas największej bitwy powietrznej w dziejach świata. W trakcie zajęć uczestnicy poznają historię batalii, a także sylwetki asów lotnictwa. Lekcja uzupełniona prezentacją multimedialną z wykorzystaniem ekspozycji muzealnej „Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie” (13.06.2017 r., 28. 11. 2017 r.).

7. „Bracia Morawscy na Ziemi Dzierżoniowskiej”

Lekcja muzealna dla klas 4-8 SP oraz szkół średnich, ukazująca dzieje osiedla Braci Morawskich Gnadenfrei w Piławie Górnej. Uczestnicy poznają m.in. sposób życia, zwyczaje i rozwój Wspólnoty na przestrzeni wieków. Lekcja wzbogacona o pokaz slajdów. Na życzenie lekcja może być uzupełniona o wycieczkę krajoznawczą po Piławie Górnej - szczegóły podlegają omówieniu przed organizacją wyjazdu (10. 08. 2017 r.).

8. **„Ferie z komiksem”** (zajęcia z warsztatami). Podczas ferii zapraszaliśmy szkoły podstawowe do udziału w zajęciach z zakresu wiedzy o polskim komiksie. Uczniowie poznali najważniejsze cechy narracji obrazem, wybitnych polskich artystów oraz ich przełomowe dzieła. Nie zabrakło ulubionych bohaterów rysunkowych kadrów. Zajęcia połączono z warsztatami, podczas których, uczestnicy spróbowali swoich sił w tworzeniu komiksu, zachowując jego podstawowe elementy (21.02.2017 r.).
9. **„Prasa polskojęzyczna w regionie ziemi dzierzoniowskiej i jej rola w zachowaniu polskości przed 1945 r.”** - lekcja muzealna dla dorosłych (08. 01. 2017 r.)
10. **„Poezja ks. Jana Melca”** - lekcja muzealna dla dorosłych (12. 02. 2017 r.)
11. **„Czy tylko formy na masło?”**- lekcja muzealna dla dorosłych (12. 03. 2017 r.)
12. **„Droga do Nieba” i inne polskie modlitewniki zachowane w Dzierżoniowie i okolicy”**- lekcja muzealna dla dorosłych (02. 04. 2017 r.)
13. **„Józef Piłsudski z perspektywy śląskiego działacza narodowego ks. Jana Melca, cz. 1.”** - lekcja muzealna dla dorosłych (19. 11. 2017 r.) (wydarzenie w ramach obchodów 100-lecia Niepodległości)

V. POZYSKIWANIE DODATKOWYCH ŚRODKÓW

W roku 2017 r. zostały złożone wnioski do:

1. Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 Osi Priorytetowej 2 Technologie informacyjno-komunikacyjne Działania 2.1 E-usługi publiczne – Poddziałanie E-usługi publiczne – konkursy horyzontalne

Projekt: **Dygitalizacja zbiorów muzealnych Muzeum Miejskiego Dzierżoniowa w celu zwiększenia ich dostępności przez stworzenie i udostępnienie internetowego katalogu.**

Projekt obejmuje m. in.: zakup i wdrożenie systemu muzealnego MONA-FB umożliwiającego tworzenie elektronicznego inwentarza i sprawnego zarządzania zgromadzonymi informacjami oraz gromadzenie i ewidencjonowanie materiału cyfrowego związanego z działalnością muzeum oraz archiwalnych materiałów wizualnych umożliwiające utworzenie internetowego katalogu zbiorów,

dostępnych bez ograniczeń dla wszystkich zainteresowanych (wraz z zakupem niezbędnej infrastruktury technicznej).

2. Dostępu do infrastruktury badawczej MOLAB/FIXLAB PL – drugi nabór

Projekt: **Badanie stanu zachowania zabytkowych panoram Dzierżoniowa.**

Wytypowano siedem zabytkowych panoram Dzierżoniowa (XVIII w. – XX w.) do przeprowadzenia badań pozwalających na ustalenie analizy materiałowej obiektów, określenie składu użytych pigmentów i kondycji struktury materiału, z naciskiem na ustalenie optymalnych warunków przechowywania obiektów: ekspozycji na światło oraz optymalnej wilgotności.

3. Biura Programu Niepodległa

Projekt: **Piłsudski a Dmowski dwie różne drogi do niepodległości.**

Konferencja prezentująca możliwe drogi dążenia do uzyskania autonomii Polski. Połączenie Konferencji Regionalistów oraz panelu dyskusyjnego, przedstawiającego myśli polityczne dwie Romana Dmowskiego oraz Józefa Piłsudskiego.

4. Biura Programu Niepodległa – drugi nabór

Projekt: **Polaków drogi do niepodległości.**

Konferencja prezentująca możliwe drogi dążenia do uzyskania autonomii Polski. Połączenie Konferencji Regionalistów oraz panelu dyskusyjnego, przedstawiającego myśli polityczne dwie Romana Dmowskiego oraz Józefa Piłsudskiego.

Opracowanie:

Marta Szachniewicz

Zatwierdził: